

MIRA a.d. za proizvodnju
keksa i srodnih proizvoda
članica Kraš grupe

***GODIŠNJI
IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2018.GODINU***

U Prijedoru, februar 2019. godine

Sadržaj

MIRA DANAS	Error! Bookmark not defined.
OSNOVNI PODACI	4
AKCIJE.....	5
UPRAVA DRUŠTVA	6
Članovi Upravnog odbora.....	6
OSNOVNI PODACI I POKAZATELJI O POSLOVANJU	7
ZNAČAJNI DOGAĐAJI U 2018. GODINI	8
PRODAJA	8
Prodaja po tržištima – vrijednost u KM.....	10
PROIZVODNJA.....	11
Proizvodnja po grupama proizvoda	12
POVEZANA LICA.....	14
ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	15
INVESTICIONE AKTIVNOSTI U 2018. GODINI	15
UPRAVLJANJE KVALITETOM.....	15
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	16
UPRAVLJANJE OTPADOM	17
Zbrinjavanje komunalnog otpada	17
Zbrinjavanje otpadnog papira i kartona	17
Zbrinjavanje opasnog otpada	18
POTROŠNJA ENERGENATA.....	18
Plin.....	18
Električna energija	19
Voda.....	19
ZAPOSLENOST	20
UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA	21
Tržišni rizik.....	21
Rizik likvidnosti.....	21
Kreditni rizik.....	21
Fer vrijednost.....	22
Poreski rizici	22
PREDVIĐANJA I PLANOVI.....	23

MIRA DANAS

MIRA je akcionarsko društvo koje se bavi proizvodnjom keksa i srodnih proizvoda (čajnih peciva, punjenih čajnih peciva i vafl-proizvoda). U sastavu je društva Kraš d.d. Zagreb kao članica Kraš grupe.

Proizvodnja keksa u Prijedoru datira još od 1928. godine kada je Vid Četić sa svojom porodicom pokrenulo manufakturnu izradu keksa i medenjaka. Kao društveno preduzeće MIRA posluje od 1946. godine, od 1948. godine posluje pod imenom "Mira Cikota" Prijedor kao samostalni privredni subject.. Tokom 1967. godine izvršeno je udruživanje i "Mira Cikota" ulazi u satav „Josip Kraš“-a Zagreb. Na osnovu toga, tokom 1991. godine registrovano je društvo „Kraš – Mira Cikota“, Prijedor dok je 1992. godine promijenjen naziv u MIRA d.o.o., Prijedor. U skladu s propisima Republike Srpske, u 1995. godini, Društvo je postalo osnovno državno preduzeće.

Direkcija za privatizaciju Republike Srpske, Rješenjem broj 01-109-4/99 od 30. oktobra 2001. godine, odobrila je program privatizacije i donijela odluku da se privatizacija državnog kapitala u ukupnom iznosu od 18.473.634 KM obavi vaučer ponudom (55% državnog kapitala) u korist KRAŠ d.d., Zagreb i metodom tendera (30% državnog kapitala). Na osnovu istog rješenja, u postupku privatizacije, 10% vrijednosti akcija državnog kapitala prenijeto je na Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske i 5% na Fond za restituciju Republike Srpske. Većinski vlasnik. Društva je Kraš d.d. Zagreb koji posjeduje 76,09 % akcija.

Integracijom MIRE u poslovni sistem Kraša ostvarene su brojne pretpostavke za uspješnije poslovanje, kao što su: implementiranje informatičkog sistema komplementarnog Krašu; značajniji investicioni radovi u proizvodnji, skladištu i fabričkom krugu; umnožavanje aktivnosti značajnih za vizuelni identitet, itd. Kao rezultat uspješne integracije u poslovni sistem Kraša, Mira je uspostavila i potvrdila sistem upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001, IFS, Halal.

Usklađujući se sa Zakonom o privrednim društvima 2016. godine Društvo mijenja naziv u MIRA a.d. za proizvodnju keksa i srodnih proizvoda članica Kraš grupe.

MIRA je danas vodeći proizvođač konditorskih proizvoda u Bosni i Hercegovini. MIRA je proizvela 5634 tone keksa i vafla te 29% svojih proizvoda plasira na domaće tržište, a 71% izvozi, i to najvećim dijelom u Hrvatsku, Sloveniju, Srbiju, Makedoniju, Crnu Goru i Zapadnu Evropu, kao i u preokookeanske zemlje – Saudijsku Arabiju, Ameriku, Kanadu, Australiju i Irak.

OSNOVNI PODACI

Naziv:	MIRA akcionarsko društvo za proizvodnju keksa i srodnih proizvoda članica Kraš grupe
Grupa:	Članica Kraš grupe
Adresa:	Kralja Aleksandra 3, 79101 Prijedor
Telefon:	052/232-211
Telefaks:	052/232-888
Web:	www.mira.ba
Matični broj:	1430297
JIB:	4400674180007
PIB:	400674180007
Djelatnost:	10.72 (proizvodnja dvopeka i keksa, trajnih peciva i kolača)
Poslovni račun KM:	562-007-00000038-38 NLB banka, 161-045-00212200-48 Raiffeisen banka 552-000-16636592-85 Addiko banka
Devizni račun EUR:	BA395620078037077451 NLB banka, BA391611450000184384 Raiffeisen banka BA395520001663661419 Addiko banka

AKCIJE

MIRA a.d. članica Kraš grupe Prijedor je upisana u sudski registar kod Okružnog privrednog suda u Banjaluci u registarski uložak br.: 1-2454-00.

Visina osnovnog kapitala u KM:	18,473,634
Broj izdatih akcija:	18,473,634
Nominalna vrijednost akcije u KM:	1.00
Ukupan broj akcionara:	1,087
Oznaka i registarski broj emitenta kod Komisije za hartije od vrijednosti:	MIRA, 04-142-157
Oznaka emitenta u Centralnom registru hartija od vrijednosti:	MIRA-R-A

Deset najvećih akcionara Mire a.d. članice Kraš grupe :

Akcionar	% učešća u osnovnom kapitalu	% učešća sa pravom glasa
KRAŠ DD ZAGREB	76.09 %	76.09 %
PREF AD BANJA LUKA	9.99 %	9.99 %
FOND ZA RESTITUCIJU RS AD BANJA LUKA	5.05 %	5.05 %
DUIF MANAGEMENT SOLUTIONS - OAIF VIB FOND	3.23 %	3.23 %
JOKSIMOVIĆ DRAŽEN	0.28%	0.28%
JONAŠ BOJAN	0.18%	0.18%
VUKOJE JANKO	0.16%	0.16%
PILINDAVIĆ VLADIMIR	0.15%	0.15%
PAVLOVIĆ GORAN	0.11%	0.11%
RISOVIĆ SAŠA	0.08%	0.08%

U 2018. godini akcijama Mire a.d. članica Kraš grupe trgovalo se na Banjalučkoj berzi:

- kumulativna promjena službenog kursa za period od 01.01.2018 – 31.12.2018. godine je: 13.97%,
- ukupan promet je: 29,845.08 KM,
- prosječna cijena je: 0.388 KM,
- ponderisana prosječna cijena je: 0.388 KM.

Društvo do sada nije vršilo isplatu dobiti akcionarima na ime dividendi. Dobit se raspoređivala na zakonske rezerve, te neraspoređenu dobit, odnosno za razvoj i investicije.

UPRAVA DRUŠTVA

Članovi Upravnog odbora

Zorka Bubalo – predsjednica

Ivanka Granić – član

Erna Hrnić – član

Marica Vidaković – član

Ankica Đurić – član

Sead Bešić – član

Direktorica Društva: Marica Vidaković

**OSNOVNI PODACI I POKAZATELJI O POSLOVANJU
(FINANSIJSKI POKAZATELJI)**

Pokazatelji	Godina		Indeks 18/17
	2017.	2018.	
Proizvodnja (tone)	5,903	5,634	0.95
Prodaja (tone)	5,718	5,754	1.01
- tržište Bosne i Hercegovine (tone)	1,440	1,650	1.15
- inostrano tržište (tone)	4,278	4,104	0.96
Prihod od prodaje (KM)	22,289,938	22,103,164	0.99
EBITDA (KM)	2,743,330	3,072,372	1.12
Amortizacija (KM)	1,404,890	1,474,236	1.05
EBIT (KM)	1,338,440	1,598,136	1.19
Rashodi kamata (KM)	174,895	101,540	0.58
Dobitak prije poreza (KM)	1,163,545	1,496,596	1.29
Porezi iz dobitka (KM)	38,606	62,023	1.61
Odloženi poreski rashodi perioda	124,192	81,726	0.66
Neto dobitak (KM)	1,000,747	1,352,847	1.35
Prosječan broj zaposlenih	384	377	0.98
Ukupni prihodi (KM)	23,232,956	22,427,862	0.97
Ukupni rashodi (KM)	22,069,411	20,931,266	0.95
Poslovna aktiva(KM)	29,141,785	28,857,063	0.99
Stalna imovina (KM)	18,762,845	18,726,288	1.00
Tekuća imovina (KM)	10,378,940	10,130,775	0.98
Gotovinski ekvivalenti i gotovina (KM)	649,685	361,932	0.56
Poslovna pasiva (KM)	29,141,785	28,857,063	0.99
Kapital (KM)	21,141,210	22,370,337	1.06
Osnovni kapital (KM)	18,473,634	18,473,634	1.00
Rezerve (KM)	260,674	322,535	1.24
Revalorizacione rezerve (KM)	0	0	0.00
Neraspoređeni dobitak (KM)	2,406,902	3,574,168	1.48
Dugoročna rezervisanja (KM)	0	0	0.00
Dugoročne obaveze (KM)	2,324,312	795,549	0.34
Kratkoročne obaveze (KM)	5,676,263	5,691,177	1.00
Pasivna vremenska razgraničenja (KM)	15,811	32,296	2.04

Upravni odbor je u 2018. godini donio Odluku o usklađivanju vrijednosti nekretnina na Svalama sa računovodstvenim politikama a na osnovu stručne studije ovlaštenog stručnog savjetnika . Usklađenje je izvršeno na način da je objekat aktiviran i retroaktivno izvršena ispravka na teret neraspoređene dobiti iz prethodnog perioda. Uporedo s tim izvršeno je i ukidanje revalorizacionih rezervi formiranih u momentu privatizacije u korist neraspoređene dobiti ranijih godina. Na povećanje kapitala, odnosno neraspoređene

dobiti prethodnog perioda je uticalo i uknjižavanje zemljišta koje je 2016. godine dobijeno zamjenom sa Gradom Prijedorom.

ZNAČAJNI DOGAĐAJI U 2018. GODINI

Godina 2018. je za Društvo Mira a.d. članica Kraš grupe bila posebno značajna. Naime, Društvo je u septembru 2018. godine svečanom akademijom obilježilo jubilarnih 90 godina postojanja i rada. Događaju su prisustvovali brojni poslovni partneri, među kojima su bili i predstavnici najvažnijih institucija javnog i političkog života grada. Društvo je svoj jubilej obilježilo brojnim marketinškim aktivnostima tokom čitave godine, ali i ulaganjima kako bi se Mira a.d. članica Kraš grupe dostojno predstavila u godinama koje slijede.

U godini našeg jubileja posebno nas je obradovala dodjela posebnog priznanja za čajno pecivo Zlatka 220g, od strane Privredne komore Republike Srpske, u okviru 15. tradicionalnog „Izboru najuspješnijih u privredi Republike Srpske za 2017. godinu“ u kategoriji za prepoznatljiv kvalitet i razvoj domaćeg proizvoda.

PRODAJA

Mira a.d. članica Kraš grupe je u 2018. godini prodala 5,754 t gotovih proizvoda. Ostvarena prodaja na domaćem tržištu u 2018. godini je za 14.6% veća od ostvarene prodaje u 2017.godini, a izvoz u 2018. godini je manji za 4% u odnosu na 2017. godinu. Izvoz čini 71.3% ukupne prodaje.

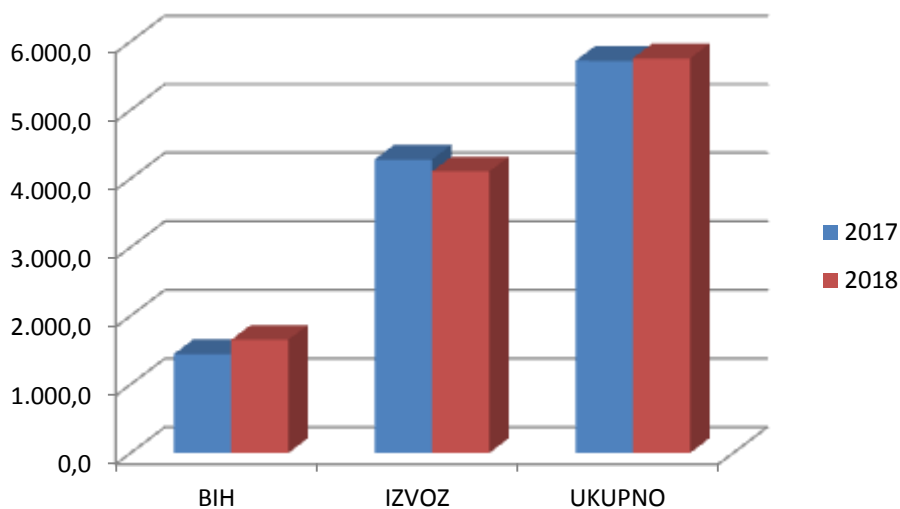
Najznačajnija izvozna tržišta su: tržište Hrvatske, Prekomorja i Slovenije. Izvoz je povećan na tržištu Srbije za 38%, Jugoistočne Evrope za 27%, Slovenije za 21% i Zapadne Evrope 13%.

Prodaja po tržištima – količinski (t)

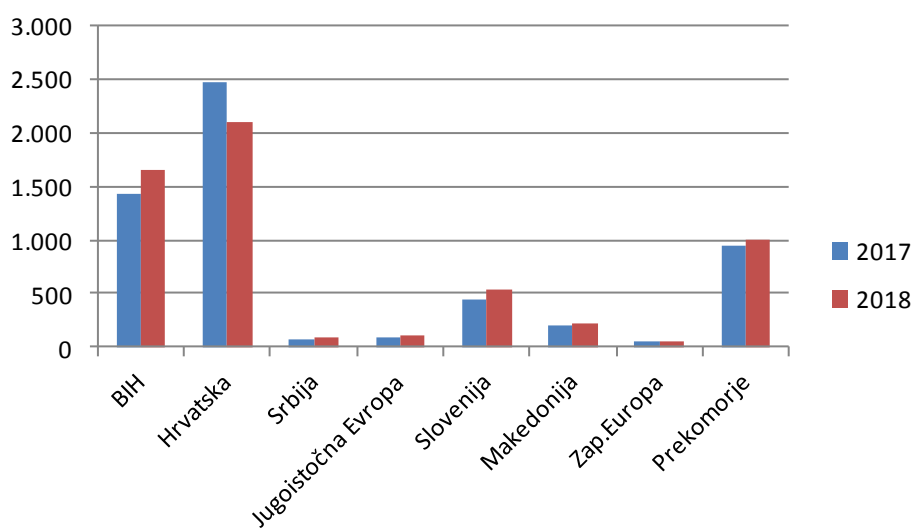
Tržište	Realizacija 2017.		Realizacija 2018.		Indeksi 3/1
	tone	str. u %	tone	str. u %	
	1	2	3	4	5
BIH	1,440	25.2	1,650	28.7	1.15
IZVOZ	4,278	74.8	4,104	71.3	0.96
Hrvatska	2,483	43.4	2,109	36.6	0.85
Srbija	69	1.2	95	1.7	1.38
Jugoistočna Evropa	81	1.4	103	1.8	1.27
Slovenija	438	7.7	530	9.2	1.21
Makedonija	211	3.7	217	3.8	1.03
Zapadna Evropa	49	0.9	56	1.00	1.13
Prekomorje	947	16.5	996	17.3	1.05
UKUPNO	5,718	100.0	5,754	100.0	1.01

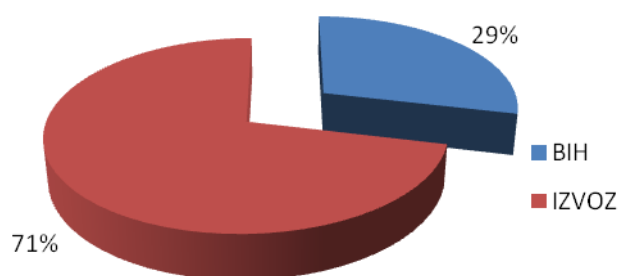
Prodaja (t)

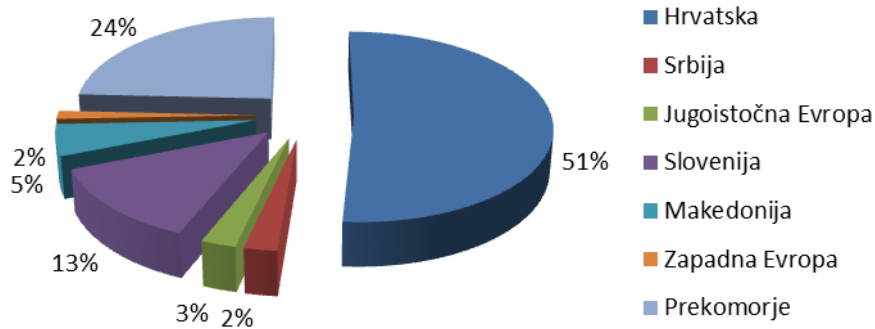
Prodaja po tržištima (t)

Učešće izvoza u 2018. god

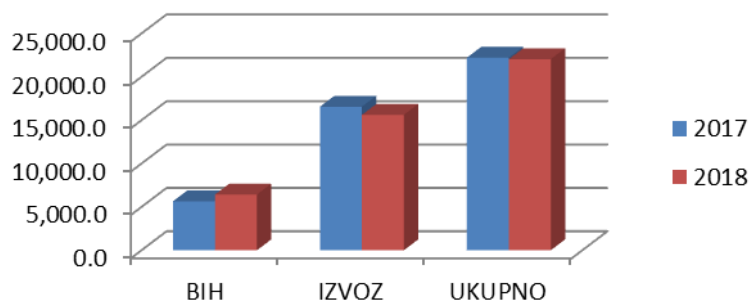
Struktura izvoza u 2018. godini

Prodaja po tržištima – vrijednost u KM

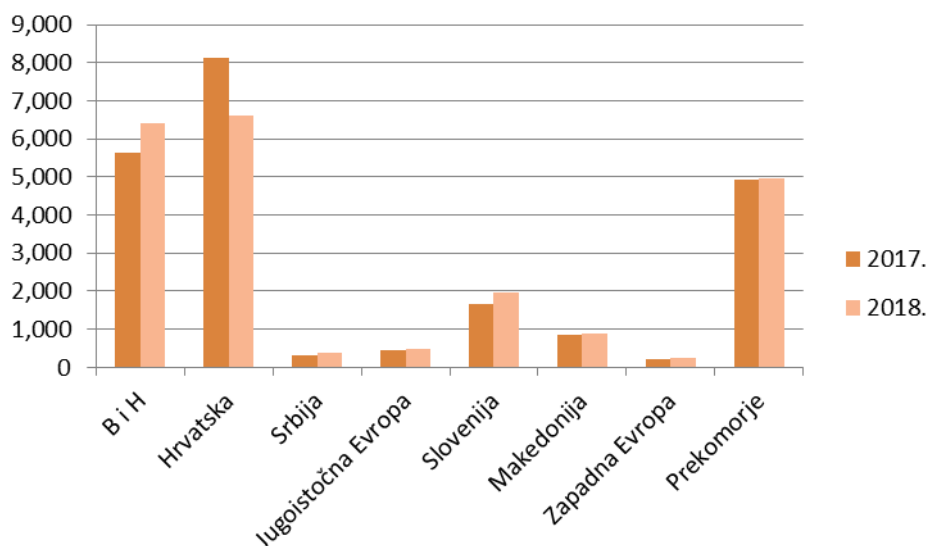
Tržište	Realizacija 2017.		Realizacija 2018.		Indeksi 3/1
	000 KM	str. u %	000 KM	str. u %	
	1	2	3	4	5
B i H	5,653	25.5	6,425	29.0	1.14
Izvoz - ukupno	16,548	74.6	15,609	71.0	0.94
Hrvatska	8,139	36.7	6,625	30.1	0.81
Srbija	321	1.4	389	1.8	1.21
Jugoistočna Evropa	434	2	497	2.3	1.15
Slovenija	1,662	7.5	1,978	9.0	1.19
Makedonija	861	3.9	879	4.0	1.02
Zapadna Evropa	206	0.9	264	1.2	1.28
Prekomorje	4,925	22.2	4,977	22.6	1.01
UKUPNO	22,201	100	22,035	100	0.99

Prodaja u 000 KM

Realizacija na domaćem tržištu bilježi rast od 13.7% u odnosu na 2017. godinu, dok realizacija na ino tržištu bilježi pad od 5.7% u odnosu na 2017. godinu.

Prodaja po tržištima u 000 KM

PROIZVODNJA

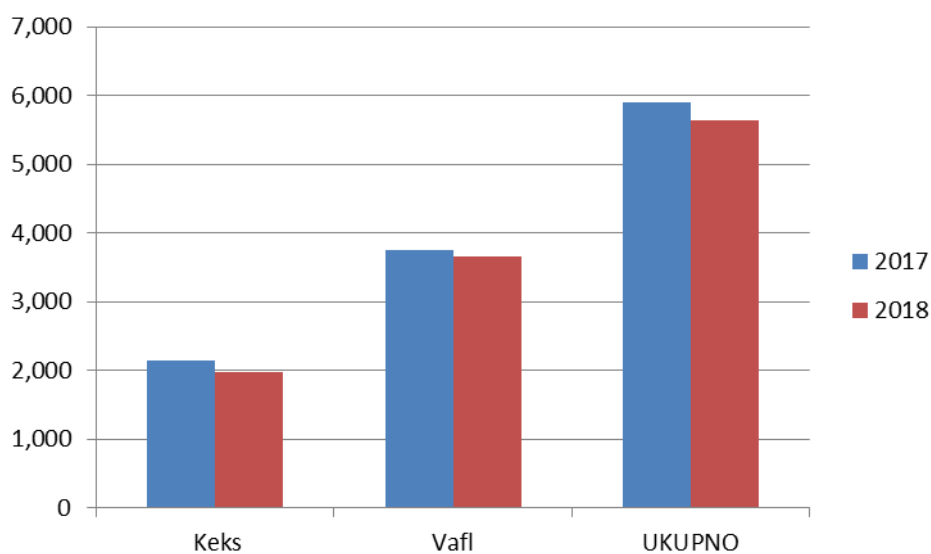
Mira a.d. članica Kraš grupe je u 2018.god. proizvela 5,635 t gotovih proizvoda od čega 1,986 t keksa i 3,649 t vafla. U odnosu na 2017. godinu proizvodnja je smanjena za 4.5%.

Proizvodnja keksa je u 2018. godini manja za 7.8% , a vafla za 2.7% u odnosu na 2017. godinu.

U pogonu vafla su dominirali proizvodi sa linije šupljeg vafla koja je radila u kontinuitetu, a značajna proizvodnja je bila i Kocke 38g, dok su se u pogonu keksa izdvojili Čajni kolutići i Kakao čajni kolutići raznih gramatura, a iza njih Lilly vanilin i Sara mix

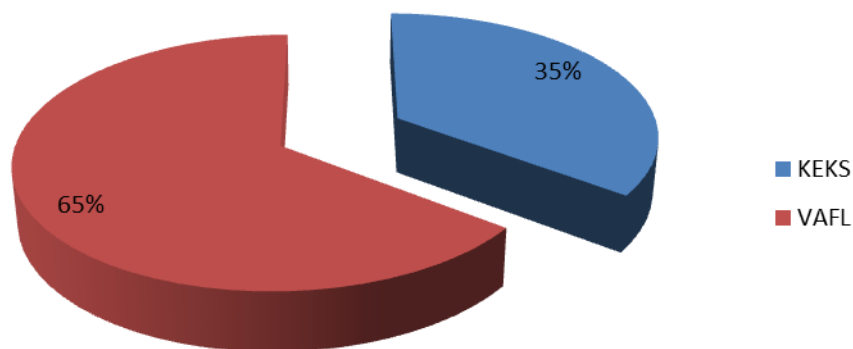
Proizvodnja po grupama proizvoda

Error! Not a valid link.

Proizvodnja po grupama proizvoda

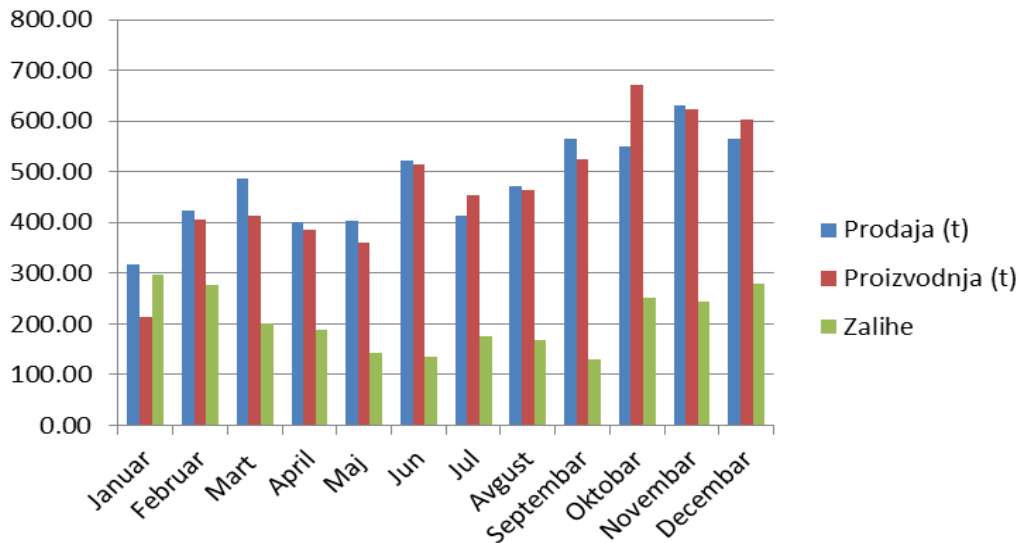
Od ukupno ostvarene proizvodnje u 2018. godini proizvodnja keksa čini 35%, a proizvodnja vafla 65%.

Učešće keksa i vafla u ukupnoj proizvodnji 2018. godini

Dinamika prodaje, proizvodnje i zaliha – količina u tonama 2018. godine

Mjesec	Prodaja (t)	Proizvodnja (t)	Zalihe
Januar	317.69	213.39	296.42
Februar	424.66	404.82	276.57
Mart	487.23	412.68	201.64
April	400.73	386.13	187.03
Maj	403.58	360.83	143.55
Jun	523.39	515.50	135.65
Jul	412.51	452.71	175.85
Avgust	471.40	464.49	168.95
Septembar	564.39	525.12	129.67
Oktobar	550.54	672.31	251.23
Novembar	632.06	624.54	243.36
Decembar	565.77	601.94	278.42
UKUPNO	5,753.96	5,634.45	

Dinamika prodaje, proizvodnje i zaliha (u t)

POVEZANA LICA

U svom redovnom poslovanju Društvo ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim pravnim licima: KRAŠ d.d. Zagreb u čijem je većinskom vlasništvu (76.09%), kao i sa ostalim članicama KRAŠ grupe (Kraš trgovina Široki Brijeg, Karolina d.o.o. Osijek, Kraš komerc d.o.o.e.l. Skoplje, Kraš Commerce d.o.o. Beograd, Krašcommerce d.o.o. Slovenija).

Poslovni Odnosi između Društva i povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi, po tržišnim uslovima.

Između društva Mira a.d. Članica Kraš grupe i povezanih društava identifikovane su sljedeće skupine transakcija koje su se odvijale u periodu od januara do decembra 2018 godine:

- Prodaja konditorskih proizvoda;
- Nabava sirovina – Usluge centralne nabave;
- Plaćanje naknade za licencu;
- Ostale poslovne transakcije detaljnije su opisane u Napomenama uz finansijske izvještaje za 2018. godinu .

ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Godina 2018. je obilježena aktivnostima na razvoju novih proizvoda i redizajnu postojećih proizvoda.

Novi proizvodi:

Za kupca Spar Slovenija realizovan je novi proizvod Lešnikove palčke 250g.

Posebno treba naglasiti početak proizvodnje na novoj poluautomatskoj liniji za pakovanje šupljeg vafli proizvoda, sa kojom je značajno smanjen broj radnika na pakovanju proizvoda gramature 250g (Frondi, Batons, K plus, Mercator palčke, Spar).

Što se tiče deklaracija proizvoda u 2018. dosta se radilo na usklađivanju deklaracije sa legislativom (uklanjanje dvostruke tablice) i australijskim pravilnikom.

INVESTICIONE AKTIVNOSTI U 2018. GODINI

Tokom 2018.godine, u MIRA ad članica Kraš grupe Prijedor, izvršena su ulaganja u:

1. Nabavku i instalisanje linije za poluautomatsko pakovanje proizvoda „Frondi maxi“;
2. Nabavku i instalisanje opreme za hlađenje pogona Novi vafli;
3. Nabavku i instalisanje nove zamjenske server opreme i dijela instalacija za IT podršku;
4. Nabavku i instalisanje novog upravljačkog panela za automatsku mješalicu tijesta;
5. Nabavku forme za čajno pecivo „Sara“;
6. Nabavku i instalisanje cjevovoda i pumpe, za transport kreme na liniji „Frondi maxi“;
7. Nabavku i instalisanje sušača i cjevovoda na tunelskom hladnjaku linije „Čokoladirka“;
8. Izrada i instalisanje zamjenskih elektroarmara sa opremom za proizvodne linije i energetiku;
9. Nabavka i postavljanje regala za skladištenje transportne ambalaže;
10. Izrada krovnog pokrivača na trafostanici u krugu preduzeća;
11. Rekonstrukcija prostora „Galerija“ u prostor za oblikovanje kutija;
12. Građevinsko zanatski radovi u skladištu transportne ambalaže i radovi na fasadi pogonskih i skladišnih objekata;
13. Izrada epoksidnog poda u dijelu skladišta transportne ambalaže;
14. Nabavka automobila.

U 2018. godini donesena je odluka od strane Upravnog odbora da se izvrši adaptacija objekta na lokaciji Svale, te su u vezi s tim sklopljeni ugovori sa izvođačima radova. Svi radovi će se obavljati u prvom kvartalu 2019. godine.

UPRAVLJANJE KVALITETOM

MIRA a.d. članica Kraš grupe je od 2006.g. integrisana u sistem upravljanja kvalitetom Kraš d.d. Zagreb prema normi ISO 9001, osiguravajući time dosljednost u izradi proizvoda i njihov standardni kvalitet.

U 2018.g. uspješno je izvršena certifikacija ove norme sa novim zahtjevima procesnog pristupa u poslovanju uz primjenu metoda za upravljanje rizicima, standardizacije unutrašnje i vanjske komunikacije, praćenja i mjerenja proizvoda i procesa, ocjenu djelotvornosti i mjera za poboljšanje – ISO 9001:2015.

U 2015.g. izvršena je implementacija zahtjeva međunarodne norme sigurnosti hrane IFS koji se odnose na sve proizvodne linije i kompletan asortiman proizvoda. Recertifikacija ove norme je i ove godine pokazala visok nivo ispunjenosti zahtjeva od 98,48%.

Vodeći računa o specifičnim zahtjevima i potrebama kupaca i njenih vjernih potrošača, za odabrane proizvode, 2016.g. su implementirani zahtjevi halal kvaliteta, koji su kao takvi dozvoljeni i ispravni za

konzumaciju pripadnika islamske vjerske zajednice. Ove godine je izvršena recertifikacija ove norme za 27 proizvoda.

Primjenom koncepta HACCP, zahtjeva norme sigurnosti hrane IFS te specifičnih zahtjeva Halal norme Mira ostvaruje bitne funkcije za sigurnost, kvalitet i povjerenje potrošača.

Naši proizvodi su izrađeni u kontrolisanim uslovima od kvalitetnih i zdravstveno ispravnih sirovina koje ne sadrže genetski modifikovane sastojke te su zaštićeni i upakovani u prikladne i prihvatljive ambalažne materijale za prehrambenu industriju. Prilikom izrade proizvoda odgovorno upravljamo aspektima životne sredine u cilju sprečavanja negativnih emisija u okolinu, poštujući zahtjeve ekološke dozvole i ostale važeće zakonske propise, racionalno koristeći sirovine i energente. Takođe, odgovorno se odnosimo prema svim vrstama otpada uz selektivan pristup i adekvatno zbrinjavanje.

Orijentacija proizvodnje kvalitetnog i sigurnog proizvoda, briga za životnu sredinu i racionalno korišćenje energenata daje nam konkurentsku prednost, stvara povjerenje kod poslovnih partnera i cjelokupne javnosti.

Integrirani sistem upravljanja kvalitetom je dokumentovan i transparentan i u svakom trenutku može pružiti dokaze o primjenjenim zahtjevima standarda sigurnosti i kvalitete proizvoda kao i zahtjeva zakonskih propisa. Sistem se kontinuirano nadzire i provjerava putem planova samokontrole, unutrašnjih provjera, provjere od strane procjenitelja iz Kraša, audite kupaca te nadzorne preglede vanjskih nezavisnih certifikacijskih tijela.

U sistemu se redovno prate i mjere definisani ciljevi poslovanja i pokazatelja kvaliteta bitni za ostvarenje očekivanja i zadovoljstva kupaca, potrošača i svih ostalih zainteresiranih strana. Pored ostvarenih ciljeva poslovanja u 2018.g., bitni pokazatelji proizvodnje kvalitetnog i sigurnog proizvoda kao i društvene odgovornosti Društva ogledaju se u tome da nije zabilježen ni jedan slučaj opoziva proizvoda zbog zdravstvene neispravnosti i sigurnosti proizvoda za zdravlje potrošača, ni jedna vanrendna situacija nekontrolisanih štetnih emisija u vazduh, vodu ili zemljište, ni jedna pritužba lokalnog stanovništva na aspekte životne sredine i ni jedan slučaj nekontrolisanog ili namjernog oštećenja ili onečišćenja proizvoda.

Mjerenje zadovoljstva kupaca i potrošača vrši se na nivou Kraš grupe.

Pokazatelj zadovoljstva potrošača Mirinih proizvoda ogleda se i u malom broju reklamacija na proizvode kojih je u 2018. godini bilo samo 16.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Zahtjevi iz ekološke dozvole, koju Mira posjeduje još od 2008.g., podrazumijevaju praćenje stanja životne sredine kroz monitoring, odnosno periodična mjerenja kvaliteta vazduha, nivoa buke i kvaliteta otpadnih voda. U martu mjesecu ove godine je obnovljena i vrijedi narednih pet godina.

Sprečavanje rasipanja i smanjenje čvrstog otpada kroz selektivno odvajanje otpada, naročito opasnog otpada, su takođe zahtjevi ekološke dozvole.

Prema godišnjem planu u 2018.g. izvršeno je mjerenje:

- **nivoa buke** na dva mjerna mjesta (urađeni elaborati u martu i oktobru): izmjerene vrijednosti ekvivalentnog nivoa su ispod graničnih vrijednosti propisanih Pravilnikom o dozvoljenim granicama intenziteta zvuka i šuma SI.List SR BiH br.46/89.
- **kvaliteta vazduha** na jednom mjernom mjestu (urađen elaborat u oktobru): izmjerene vrijednosti koncentracija sumpordioksida, azotdioksida, PM10 i ugljenmonoksida su u propisanim granicama

(Uredba o vrijednostima kvaliteta vazduha Sl.Gl. RS br.124/12) te ne predstavljaju opasnost po okolinu.

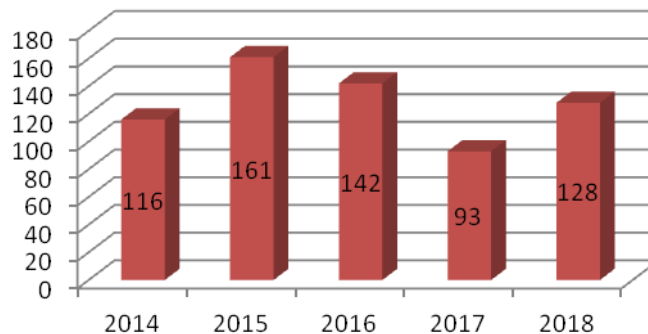
Izvršeno je ispitivanje i mjerenje štetnih materija u vazduh iz postrojenja za sagorijevanje (urađen elaborat u martu): izmjerene vrijednosti emisije gasova kotla zadovoljavaju granične vrijednosti propisane Pravilnikom o mjerama za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanje kvaliteta vazduha Sl.gl. RS br.3/15 i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanja kvaliteta vazduha Sl.gl. RS br. 51/15 i 47/16.

- **kvalitet otpadnih voda** na dva taložnika (u martu, junu, septembru i decembru) je u svim mjerenjima bio usklađen sa normama Pravilnika o uslovima ispuštanja otpadnih voda u javnu kanalizaciju (SL.gl. RS br. 44/01).

UPRAVLJANJE OTPADOM

Zbrinjavanje komunalnog otpada

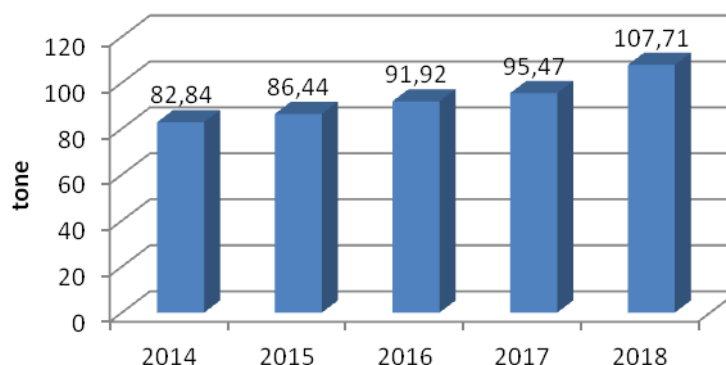
Komunalni otpad u kontejnerima /7 m³

Zbrinjavanje komunalnog otpada vrši gradsko komunalno Preduzeće Komunalne usluge a.d. Prijedor.

Zbrinjavanje otpadnog papira i kartona

Otpadni karton, papir i streč folija

Iz grafičkog prikaza vidljiv je trend rasta ambalažnog otpada što je rezultat selektivnog odvajanja otpada odnosno odvajanja korisnog od komunalnog otpada. Navedeni otpad zbrinjava Preduzeće Ekomir d.o.o. Prijedor.

Zbrinjavanje opasnog otpada

Mira a.d. članica Kraš grupe iz svojih tehnoloških procesa selektuje i zbrinjava vrlo male količine opasnog otpada. U 2018.g. te količine iznosile su samo 118 kg. Zbrinjavanje opasnog otpada vrši Preduzeće Kemokop d.o.o Petrovo i CIBOS Sarajevo.

POTROŠNJA ENERGENATA

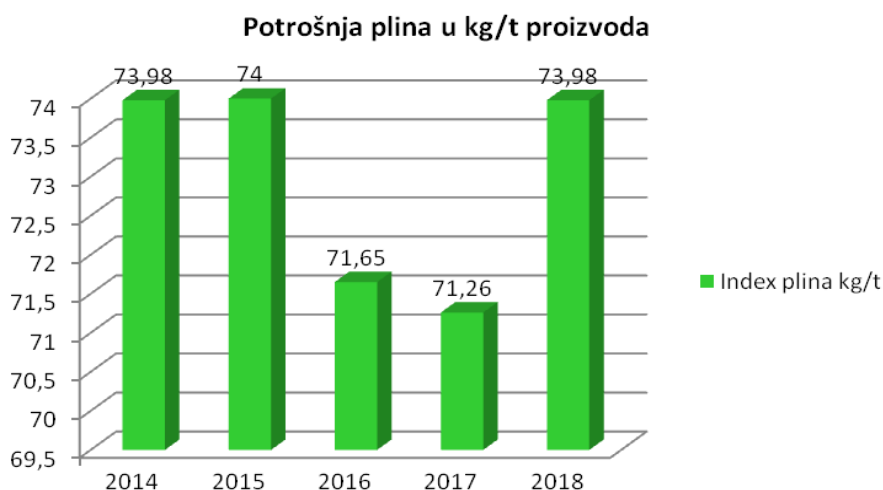
Energija je ključna za poslovanje te znatno utiče na životnu sredinu, ekonomska i društvena pitanja u poslovanju Društva. Prevelika potrošnja energije može izazvati štete životnoj sredini i velike gubitke za širu društvenu zajednicu zbog trošenja prirodnih izvora i povećanja problema globalnog zagrijavanja i klimatskih promjena. Poboljšanjem energetske performansi dajemo pozitivan doprinos smanjenju trošenja izvora energije i ublažavanju njihovih štetnih posljedica upotrebe i potrošnje.

O pokazateljima zaštite životne sredine vođena je evidencija, izrađeni su svi relevantni izvještaji koji su dostavljeni mjerodavnim tijelima javne uprave i koji su time postali javni i dostupni na uvid svim zainteresovanim stranama.

Potrošnja energije u organizaciji odnosi se na potrošnju električne energije, plina i vode. Iskazuje se omjerom potrošnje energenata po toni gotovog proizvoda a prati se mjesečno kroz Izvještaje o praćenju postavljenih ciljeva i pokazatelja kvaliteta: potrošnja plina ispod 80 kg/t, električne energije ispod 330 kwh/t i vode ispod 2,9 m³/t gotovog proizvoda.

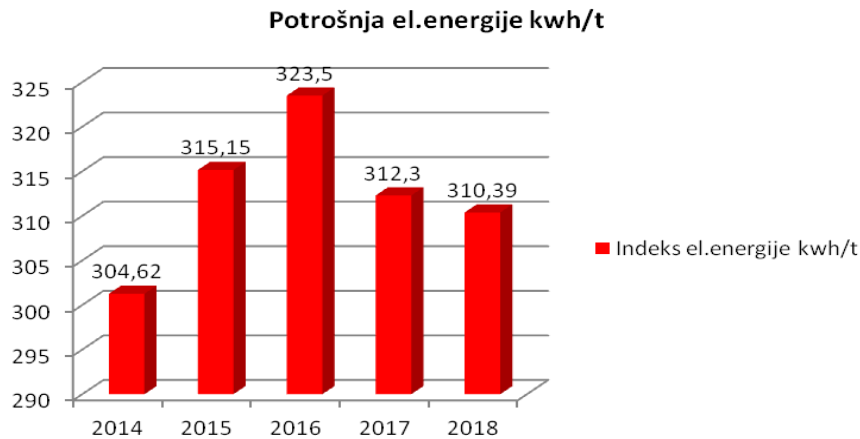
Plin

Postavljeni cilj potrošnje plina od 80 kg /t je ostvaren i stvarna potrošnja plina je manja od planirane za 7,52 % ali je u odnosu na potrošnju u 2017.god. veća za 3,82 %. Razlog uvećane potrošnje plina u 2018.god. u odnosu za 2017.god. je u kontinuiranom grijanju radnih prostorija i pogona te u oštrijoj zimi u odnosu na prošlu godinu.

Od 2014-2018.g. potrošnja plina je prilično ujednačena i ne prelazi 74 kg/t proizvoda. Ciljna potrošnja plina je u 2016.g. smanjena sa 90 na 85 kg/t, u 2017.g. na 82 kg/t a u 2018.g. na 80 kg/t gotovog proizvoda.

Električna energija

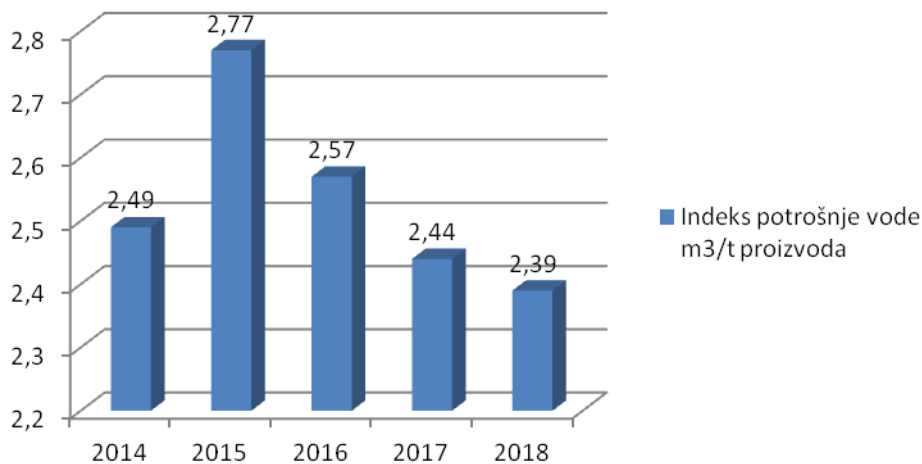

Postavljeni cilj potrošnje električne energije od 330 kwh /t je ostvaren i stvarna potrošnja električne energije je manja od planirane za 5,94 % a u odnosu na potrošnju u 2017.god. je manja za 0,61 %. U posljednjih pet godina potrošnja el.energije nije znatno porasla iako je došlo do ugradnje novih potrošača kao što su instalisanje nove opreme za proizvodnju Domaćice 220 gr, kondicioniranje skladišta sirovina i ambalaže, ugradnja dopunskih elektro grejnih tijela nakon rekonstrukcije upravne zgrade kao i intenziviranje rada linije Frondi maxi. U 2015.g. ciljna potrošnja je smanjena sa 380 na 350 kwh/t proizvoda, u 2016.g. i 2017.g. na 340 kwh/t a u 2018.g. je smanjena na 330 kwh/t gotovog proizvoda.

Voda

U toku 2018.god. potrošeno je 13412 m³ bunarske vode i 90 m³ gradske vode. Gradska voda je trošena prilikom pranja rezervoara i aktivnosti vezanih za zamjenu filterskih ispuna (januar i novembar). Indeks potrošnje vode za 2018.god je za 2% manji u odnosu na indeks potrošnje za 2017. godine, a to je ispod granice zadane operativnim ciljevima za 2018. godinu (2,9 m³/t). Unazad pet godina potrošnja vode je približno na istom nivou. Povećanje potrošnje vode u 2015.g. vezano je za obimne građevinske radove u toku godišnjeg odmora. Ciljna potrošnja vode se postepeno smanjivala od 2014.g. od 3,5 m³/t gotovog proizvoda do 2,9 m³/t u 2018.g.

Potrošnja vode m³/t proizvoda

- Kvalitet vode

U toku 2018. godine laboratorijska kontrola pratila je kvalitet sirove bunarske vode, kvalitet vode u pojedinim fazama tehnološkog procesa proizvodnje i kvalitet vode za piće. Urađeno je 4014 fizičko-hemijskih analiza i 72 mikrobiološke analize. Na osnovu rezultata obavljenih laboratorijskih ispitivanja utvrđeno je da je VODA ZA PIĆE u toku 2018.god odgovarala Pravilniku o higijenskoj ispravnosti vode za piće (SG RS 88/17 i SGBiH 40/10;30/12).

ZAPOSLENOST

Tokom 2018. godine, ljudski potencijali u svojim aktivnostima i djelovanjima bili su usmjereni na ostvarenje strateških ciljeva Društva, koji su operacionalizovani u izvršenim poslovima i radnim zadacima.

Sa 31.12.2018. godine u Miri a.d. članici Kraš grupe je bilo zaposleno ukupno 381 radnik (338 radnika na neodređeno vrijeme, 43 radnika na određeno vrijeme), što je u odnosu na 2017. godinu više za 1,06%.

U toku godine radni odnos na neodređeno vrijeme zasnovalo je 55 radnika, a na određeno 75 radnika, s tim što je u toku godine prestao radni odnos za 16 radnika na određeno vrijeme.

Sa 31.12.2018. godine prestao je radni odnos za 16 radnika na određeno vrijeme.

Radni odnos na neodređeno vrijeme radnicima je prestao iz slijedećih razloga:

- odlazak u penziju 14 radnika
- smrt radnika 1 radnik
- otkaz od strane radnika 11 radnika

Struktura zaposlenih radnika u Društvu u 2018. godini bila je sljedeća: VSS – 7.61%, VŠS – 2.62%, SSS – 32.28%, VKV – 7.35%, KV – 45.41%, PK – 0.79% i NK – 3.94%.

UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidljivosti finansijskih tržišta.

Tržišni rizik

- Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo je izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom prodaje na inostranom tržištu u stranim valutama prvenstveno USD. Što se tiče nabavke i prodaje u EUR-ima tu nema rizika s obzirom na fiksni odnos valuta KM i EUR.

Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti. U mjeri u kojoj je to moguće, Društvo minimizira devizni kurs kroz minimiziranje otvorene devizne pozicije.

- Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Poslovanje Društva je izloženo riziku promjene kamatnih stopa u mjeri u kojoj kamatonosna sredstva (uključujući investicije) i kamatonosne obaveze dospjevaju za naplatu u različito vrijeme ili u različitim iznosima.

Društvo je izloženo umjerenom kamatnom riziku jer ima dio obaveza na koje se obračunavaju kamate.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospijea. Društvo neprekidno procjenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promjena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva.

Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na rizik neispunjenja ugovornih obaveza drugih ugovornih strana koji će proizvesti finansijski gubitak Društva. Izloženost društva kreditnom riziku i kreditni položaj drugih

ugovornih strana su neprekidno praćeni. Društvo je izloženo kreditnom riziku koji proizilazi uglavnom iz potraživanja od kupaca. Kontinuirano vrednovanje potraživanja provodi se na osnovu finansijskog položaja kupaca, a kada je potrebno, pribavljeno je osiguranje potraživanja garancijom.

Fer vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanićne tržišne informacije i kada se fer vrijednost znaćajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanićne tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, fer vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocjeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku te vrijednosti.

Društvo smatra da iskazana knjigovodstvena vrijednost potraživanja, nakon umanjenja za ispravku vrijednosti po osnovu obezvrijeđenja, kao i nominalna vrednost obaveza iz poslovanja, približno odražava njihovu tržišnu vrijednost. Fer vrijednost obaveza po kreditima procjenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novćanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Društvu na raspolaganju za potrebe sličnih finansijskih instrumenata.

Ovako utvrđena fer vrijednost ne odstupa znaćajnije od vrijednosti po kojoj su iskazane obaveze po kreditima u poslovnim knjigama Društva. Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Poreski rizici

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu poreze uvedene od strane nadlećnih organa. Porezi koji se plaćaju ukljućuju PDV, porez na dobit i poreze na zarade, zajedno sa drugim porezima. Za razliku od razvijenijih tržišnih privreda zakoni kojima se regulišu ovi porezi i propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često su nejasni ili ne postoje. Iz ovog razloga, često se javljaju razlike u mišljenju meću državnim ministarstvima i organizacijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredaba što moće dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave su predmet kontrola i pregleda od strane ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

Tumaćenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Preduzeća mogu se razlikovati od tumaćenja rukovodstva. To moće dovesti do osporavanja transakcija od strane poreskih vlasti i Društvu moće biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina.

To praktićno znaći da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiću da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude znaćajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

PREDVIĐANJA I PLANOVI

Mira a.d. članica Kraš grupe Prijedor učestvuje kao potpuno integrisani subjekat u poslovnom sistemu Kraš grupe. Planirani su ambiciozni ciljevi čijom realizacijom se ostvaruju pretpostavke uspješnog poslovanja u 2019. godini.

Od planirane proizvodnje na proizvode pod logom Kraša odnosi se 3,302.19 t, pod logom Mira 1,720.11 t, pod logom Mira-Kraš 122.30 t te na PL proizvode 886.50 t.

Ciljevi poslovanja u 2019. godini su:

- Povećanje proizvodnje i prodaje u odnosu na 2018. godinu;
- Povećanje prihoda od prodaje u odnosu na 2018. godinu;
- Finansijsko konsolidovanje poslovanja;
- Povećanje efikasnosti poslovanja i produktivnosti rada;
- Provođenje politike kvaliteta.

Glavni ciljevi poslovanja realizirat će se kroz:

- povećanje ukupne prodaje, redovnog asortimana
- povećanje prodaje na domaćem tržištu
- proizvodnja prema revidiranom i redizajniranom asortimanu i razvoj novih proizvoda,
- unapređenje kvaliteta proizvoda,
- poboljšanje organizacije poslovanja,
- planiranje proizvodnje i nabave, te optimiranje zaliha radi usklađivanja zahtjeva tržišta i proizvodnih kapaciteta,
- kontinuirano provoditi investicijske aktivnosti u cilju osiguranja kontinuiteta u proizvodnji
- provođenje politike kvaliteta, održavanje i unaprijeđenje postavljenog sistema upravljanja kvalitetom i sigurnosti hrane u skladu sa normom ISO 9001:2015 kao i ispunjenje posebnih zahtjeva potrošača kroz potvrđivanje zahtjeva standarda IFS i HALAL.

Predsjednica Upravnog odbora:

Zorka Bubalo, dipl. pravnik

MIRA
A.D. ZA PROIZVODNIH
KEKSA I SRODNIH PROIZVODA
ČLANICA KRAŠ GRUPE
PRIJEDOR, UL. KRALJA ALEKSANDRA BR. 1

Zorka Bubalo